

Prædiken til 18. søndag efter trinitatis, 23. oktober 2011,
Vor Frue kirke.
Tekst: Matt. 22, 34-46
Salmer: 729 - 434 – 448 – 674,1-2 - 54 / 685 – 69,1-4 – 69,5-6 -
696.

Af domprovst Anders Gadegaard

”Hvad er det vigtigste i dit liv?” Det lyder som et af disse tåbelige spørgsmål fra en journalist, som skal interviewe en sportsmand lige efter en konkurrence: Hvad var din største oplevelse? – Men sådan bliver Jesus faktisk spurgt her af de kloge jødiske lærere og ledere på sin tid: Hvad er det største bud i loven? Intet var vigtigere for en jøde end at følge Guds lov, det var målestokken på, om man levede sandt og ret. Derfor kan det oversættes med et: ”Hvad er det vigtigste i dit liv?” –

Hvad vil du svare? Det er jo faktisk meget godt at gøre sig tanker om det fra det tid til anden. Hvorfor er jeg her? Hvad skal jeg bruge det liv til, jeg har fået? Når alt er skrællet af, hvad er så vigtigst? – Mon ikke mange vil svare: Min sammenhæng med mine nærmeste, familien, vennerne. Dette at høre sammen med

nogen, at der er nogen, der vil kunne sige: Det er bedre, at jeg er her, end at jeg ikke fandtes. At jeg med andre ord betyder noget for nogen, dét er det vigtigste. - Ikke at vi altid indretter os efter det. Ofte prioriterer vi det, vi skal og vil for vores egen skyld højere. Som om det vigtigste er at klare sig godt, blive til noget, tjene penge, opleve så meget som muligt: Set de smukkeste bjerge – og gerne besteget dem, nedlagt vildt på savannen, sprunget ud med faldskærm. Men mon ikke det ofte dækker over en sjælens rastløshed over ikke at have godt nok fat i det, der dybest set giver livet mening: At høre sammen med nogen?

Nu behøver det ene jo ikke udelukke det andet. – Lad os lige se på Jesu svar: Hvad er det vigtigste af alt? Jesus svarer: ”Du skal elske Herren din Gud af hele dit hjerte, og af hele din sjæl og af hele dit sind”. Hvad vil det sige, ”at elske Gud med alt, hvad der er mig”? - Gud er navnet på det, den magt eller kraft der gør, at noget er, at jeg er. Livgiveren. Den som har villet mig, og som hvert øjeblik vil, at jeg er til – også når jeg ikke er mere. Altings begyndelse, og altings endemål. Det vil sige det ultimative mål for alt – også for mig. Han er altså vort ubetingede anliggende. Netop u-betinget. Det er ikke betinget af noget som helst, der skal gælde først, men er *selve det punkt alt andet måles efter*. At elske dét af hele sit hjerte, hele sin sjæl og hele sit sind – det er at leve fuldstændig optaget af at realisere denne lidenskab i sit liv, denne

alvor.

Hermed har jeg jo intet som helst sagt om, hvad eller hvem Gud er, og hvori det at leve med alt fokus på ham består. Det kræver, at vi kan bestemme, hvad der er vores absolutte eller ubetingede lidenskab, netop ”hvad der er vigtigst af alt”. Hvem er din Gud, hvad er din Gud? – Ja, det kan der, som jeg sagde til indledning, være mange forskellige bud på. – Men nu kommer så den særligt kristelige påstand, at nok kan vi hver især gå og gøre så meget forskelligt til vores Gud, men den *sande* Guds væsen kan man ikke sådan få indblik i, hverken ved at gå dybt ind i sig selv eller ved at være helt ude af sig selv i kontakt med de fjerneste galakser. Nej, den sande Gud, altings begyndelse og ende, må selv give sig til kende, Han måtte selv vise sig for os her i vores verden for at vi kan fatte, hvad alting kommer an på. – Og det var, hvad der skete med Jesus af Nazaret, påstår kristendommen. I alt, hvad Jesus sagde og gjorde, kom Gud, vort ubetingede anliggende, til orde. Her ser vi, hvem Gud er, hvordan han er, og hvad det er, vi skal elske helt og holdent.

Derfor består dagens tekst af to dele: Først stykket om det, vigtigste af alt, og derpå en beretning om, hvad de kloge farisæere mente om Jesus, hvis søn han måske kunne være – for netop at henlede vores opmærksomhed på, at denne mand Jesus, ikke var

søn af hvem som helst, ikke engang selveste kong David, den største konge i Israels historie, men søn af Gud selv! Derfor måtte selv David kalde ham herre. Han er tilsynekomsten af det, der er vigtigst af alt. Se derfor til ham, hvis du vil fatte, hvad alting kommer an på.

– Og så kan vi vende tilbage til Jesu eget svar på, hvad der er det vigtigste af alt. For efter at have nævnt kærligheden til Gud fortsætter Jesus ”Der er et andet bud, som står lige med det: ”Du skal elske din næste som dig selv.” Jesus sætter hermed kærligheden til Gud og kærligheden til andre mennesker lige. – Ja, det er så spidsfindigt, at fra græsk kan der lige så godt oversættes: ”et andet bud som *er lig* med det”. Det vil sige, kærligheden til Gud og kærligheden til medmennesket sættes ikke bare lige, men sættes *lig* hinanden!! Dét er i sandhed nyt, dét er det særligt kristelige. Man kan simpelt hen ikke opfylde budet om at elske Gud af hele sit hjerte uden, det sker gennem kærligheden til medmennesket. Læg mærke til, at det altså ikke bare er sådan, at af kærligheden til Gud følger pligten til at elske andre. Det siger så mange gode religiøse anvisninger: Man skal elske Gud, og derfor skal man også gøre, hvad han siger, herunder elske sit medmenneske. Når man så har hjulpet sin næste, kan man føle sig godt tilpas og vide med sig selv, at Gud er tilfreds med én.

Men kristendom vil mere end det. Gudsforholdet, det vigtigste af alt i mit liv, er ikke bare et eksklusivt personligt forhold til en størrelse udenfor verden eller i mit eget indre, som jeg kan forholde mig til for mig selv, i mit eget private rum – tværtimod, dette forhold afgøres konstant i det åbne rum, hvor jeg møder mit medmenneske. Det er, hvad Jesus her siger ved at sætte de to bud ved siden af og faktisk lig hinanden – ligesom han selv viste det i alt, hvad han sagde og gjorde. Hans liv var ikke andet end én stor illustration af, at elske Gud og elske næsten er én og samme sag. Var der noget i hans liv, der var vigtigere end at elske enhver, han fik med at gøre? Indgyde de modløse nyt mod, oprejse de nedbøjede, helbrede de syge, styrke de svage, tage sig af de fremmede, agte dem, andre så ned på – om det så var røverne på korset eller sågar han egne mordere. Hans liv, ord og gerninger var én stor levendegørelse af, hvordan dét menneskeliv ser ud, der leves fuldkomment, det vil sige hvor ligheden mellem disse to bud om at elske Gud og elske næsten i praksis er opfyldt.

(Efter prædikenen skal vi synge en salme af Thomas Kingo, hvor han forklarer netop denne sammenhæng: Vor Gud er idel kærlighed. I vers 2 hedder det: ”Op, sjæl, og béd / at kærlighed / til Gud i dig kan brænde, / og at du så / din næste må / al gunst og godt tilvende.” Læg mærke til, hvorledes vi ved hjælp af rimet tvinges til at synge ”så”, det vil sige således, og ikke så, der vil

sige ”derpå”, for kærlighed til næsten er ikke noget, man går ud og viser som en følge af, at man elsker Gud – så var vi tilbage i den klassiske religiøse forestilling om, at Gud byder, og vi adlyder. Nej, kærligheden til Gud skal brænde så, det vil sige således i os, at vi elsker næsten. Således er kærligheden til Gud beskaffen: At den tilvender næsten al gunst og godt.)

Så må vi videre spørge: Når det altså er i forholdet til andre mennesker, at vores Gudsforhold afgøres – hvad er det så, der er SÅ vigtigt..., hvorfor er det ligefrem *uendelig* vigtigt, hvad jeg gør overfor andre, siden det er selveste mit gudsforhold, der står på spil?

Det er der flere svar på. Og igen har det at gøre med den særlige, for ikke at sige altafgørende, rolle omverdenen, medmenneskene spiller i følge kristendommen. For når gudsforholdet afgøres netop dér, må det være fordi Gud med sit forhold til lige præcis mig vil have taget vare på verden og de andre, som Han elsker så højt som mig. Så højt elsker Han verden, så højt elsker Han mig, at Han vil have taget vare på sin elskede verden lige præcis gennem mig! Guds forhold til mig kommer dermed til at handle om mit forhold til verden og andre mennesker. Det skyldes den kendsgerning, som jeg tror, vi er tilbøjelige til at overse alvoren i, at andre mennesker dybest set *er henvist på mig!* Vi er så optagede af os selv og vores

selvrealisering, at vi ofte overser, at andre menneskers liv simpelthen er afhængigt af, hvad *jeg* gør i det møde, jeg står i hele tiden. Så alvorligt er *hvert øjeblik* i dit liv, hvor du har med et andet menneske at gøre! Enhver henvendelse, ethvert møde, indeholder en fordring til dig om at tage vare på den henvendelse, den åbenhed, den fortrolighed, den imødekommenhed, der udvises dig. I enhver henvendelse finder en udlevering sted, et risikabelt forehavende – og da er det op til mig ikke at skuffe dette menneske – eller i det mindste gøre det, der efter min overbevisning er det rette, det gode og gavnlige, at gøre overfor vedkommende. Svigter jeg, er det uopretteligt! Det kan aldrig gøres ugjort.

Nu kunne man indvende, at det da er noget overdrevet, for man kan da gå hen og sige undskyld, og hvad man gjorde forkert eller undlod at gøre i dag, kan man gøre godt igen i morgen. – Men så enkelt er det ikke. Det gør jo ikke svigtet ugjort! Man kan jo ikke skrue tiden tilbage og gøre det om – det svigt, du foretog dig, har plantet sig ind i dit medmenneske, og hun må leve med det resten af sit liv – uanset, at du fik gjort noget godt senere hen. – Men det er rigtigt nok, at vi lever *som om* vi kunne gøre tingene om. Vi opfører os ofte, som om vi er en luksus i hinandens liv, noget der da er meget behageligt, men ikke alt-afgørende. Men i det stykke undertrykker vi sandheden, ser bort fra den, fordi den er

ubehageligt krævende.

Forstår du dette, forstår du også, hvorfor kærlighed til Gud og kærlighed til næsten er gjort til ét og det samme i kristendommen: Gud vil med sit forhold til DIG have draget omsorg for dine medmennesker – intet mindre.

Men det lyder jo absurd, at min opgave skulle være så overvældende en del af selve Guds hensigt her i verden. At jeg som Han skal elske ethvert menneske, jeg støder på. – Jo, hvis du tænker på det at elske som svarende til den naturlige kærlighed, dette at man har lyst til at forenes både fysisk og åndeligt med ét bestemt andet menneske, så det bliver en levende del af ens liv. Det indebærer et erotisk forhold, eller at den anden er ens barn, forældre, eller på anden måde sjæleligt samstemt med én selv. Det er selvfølgelig slet ikke det, der kræves af os overfor enhver, vi møder. Nej, næstekærligheden er dette, at blot fordi der rent tilfældigt lægges noget – måske endda meget, meget lidt – af et andet menneskes liv, tid, opmærksomhed i din hånd – og det sker mange gange dagligt – så skal du elske dette menneske, det vil sige, tage dette møde på dig og handle godt og gavnligt for dette menneske.

Ligheden mellem den lystbetonede erotiske, den sjælelige forenings kærlighed og næstekærligheden er, at på trods af de indlysende forskelle er det fra den kærlighed, hvor to er ét,

vi lærer noget om, hvad kærlighed til næsten handler om. I enhedens kærlighed oplever vi så stærkt, at vi liver op, henrykkes og frydes, fordi den elskede er en del af vort liv. Sådan – i en anden skala – er vi også vævet sammen med hinanden og afhængige af hinanden. SÅ alvorligt er vores indbyrdes forhold. Det er, hvad kristendommen lærer os. - Men ikke bare lærer os. Jesus siger: ”Ligesom jeg er i Faderen og Faderen er i mig, sådan skal mennesker også være i mig” Han siger det sådan (Johs 17,22-23): ”De skal være ét, ligesom vi er ét, jeg i dem og du i mig, for at de fuldt ud skal blive ét”.

Vi er derfor aldrig ladet alene om dette vældige ansvar at elske næsten som os selv. Den kærlighed, vi ser i Jesu liv, gives til os alle, for at sætte os i stand til det. Det åg, Jesus lægger på os: At elske, gør han selv let ved at elske os således, at kærligheden skabes i os af sig selv, eller rettere, i kraft af ham selv. Derfor kan han sige: Mit åg er godt og min byrde er let. Det åg, der kan føles så tungt som nogen bjælke, gør han fløjt som en neglevinger, så i stedet for at tynde os ned, transformeres den og vi til at blive flyvende. Det vi troede tyngede os til jorden, gør os fløjt og flyvende. Som engle i hinandens liv. Guds transformation af os. det er Helligåndens værk i os. Og gennem os. Det er nåden.

”Han mig elsket har til døden

*og endnu mig elsker så,
daler med sin kærlighed
til mit hjerte ydmyg ned,
så hans kærlighed derinde
jeg som min kan forefinde.”*
(Grundtvig, DDS 694, vers 4)
Amen